

WayScience

2nd International Scientific
and Practical Internet Conference

«Integration of Education, Science and Business
in Modern Environment: Winter Debates»

Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal «WayScience»

The editorial board of the Journal is not responsible for the content of the abstracts and may not share the author's opinion.

Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: зимові диспути: тези доп. II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 4-5 лютого 2021 р. – Дніпро, Україна, 2021. – Т.2. – 479 с.

(Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates: abstracts of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, February 4-5, 2021. – Dnipro, Ukraine, 2021. – P.2. – 479 p.)

2nd International Scientific and Practical Internet Conference "Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates" devoted to the search for the latest ideas for the development of state at the international, national and regional levels.

Topics cover all sections of the International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience", namely:

- public administration;
- philosophical sciences;
- economic sciences;
- historical sciences;
- legal sciences;
- agricultural sciences;
- geographic sciences;
- pedagogical sciences;
- psychological sciences;
- sociological sciences;
- political sciences;
- philological sciences;
- technical sciences;
- medical sciences;
- chemical sciences;
- biological sciences;
- physical and mathematical sciences;
- other professional sciences.

Dnipro, Ukraine – 2021

СОРТИ І ФОРМИ АБРИКОСУ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СОРТИМЕНТУ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Толстолік Л.М.

Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
к.с.-г. н., с.н.с, зав. відділу селекції та сортовивчення

Нові сорти плодкових культур повинні перевершувати існуючі за товарними і смаковими якостями плодів, щоби бути цікавими для покупців. А для садоводів важливою вимогою також є висока стійкість до негативних абіотичних та біотичних чинників. Це особливо актуально, оскільки з кінця минулого століття спостерігаються певні зміни клімату, що проявляється у підвищенні температури повітря і зменшенні кількості опадів, особливо під час росту і достигання плодів, збільшенні частоти і сили весняних приморозків. Аналіз погодних умов, що склалися протягом останніх 20 років на півдні степу України, виявив їх особливості та відмітність від середніх багаторічних значень. Зими в цілому стали менш холодними, але почастишали різкі перепади температури повітря – до 10-12 градусів за добу. Посилилася континентальність клімату, зменшилася тривалість весни і осені. Практично постійними стали весняні приморозки високої інтенсивності, особливо у період бутонізації та цвітіння, від яких особливо потерпають сорти абрикоса. Посилення дії дестабілізуючих чинників довкілля може викликати зниження врожайності і якості плодів, погіршення загального стану рослин. Особливо уразливим до зміни кліматичних умов виявився абрикос.

Абрикос справедливо відносять до “стратегічних” культур. Його плоди містять більшу частину елементів системи Д.І. Менделєєва, він цінується за скороплідність та посухостійкість відмінні смакові та технологічні якості плодів. Північна межа промислових насаджень проходить по лінії Київ – Житомир – Чернігів – Харків, а рекомендовано культуру для вирощування переважно для степу України. Проте нерегулярність плодоношення, яка пов’язана з впливом несприятливих біо- та абіотичних факторів навколишнього середовища, є великим недоліком культури. Абрикос – теплолюбна культура південних широт з жарким літом, малосніжною, короткою, без різких коливань температури зимою, без зворотних морозів навесні. В умовах континентального клімату особливі ознаки абрикоса - короткий період зимового спокою генеративних бруньок з дуже раннім весняним (а у нашій зоні – навіть зимовим) їх пробудженням призводять до того, що генеративні бруньки абрикоса частіше ніж інших культур пошкоджуються низькими температурами взимку та особливо під час весняних приморозків. Нерівномірний розподіл опадів протягом вегетації спричиняє грибні хвороби внаслідок перезволоження чи функціональні розлади за нестачі вологи. А прохолодна та дощова погода під час цвітіння абрикоса заважає нормальному запиленню та зав’язуванню плодів.

У «Державному реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні» станом на 11.12.2020 знаходиться 11 сортів абрикоса, 10 з яких рекомендовано до вирощування у степовій зоні України. Усі сорти української селекції. Серед сортів Реєстру у даний час – сім сортів мелітопольської селекції, що становить 64% сортименту, хоч зареєстрованими у різний час були дев’ять.

Із збільшенням попиту на плоди абрикоса десертного призначення змінюються і вимоги до сортів. У першу чергу комерційні сорти мають відзначатися високими товарними та споживчими якостями плодів. До того ж, враховуючи нестійкий температурний режим зими півдня степу України, де сконцентровано промислове вирощування абрикоса, важливою вимогою є підвищена зимостійкість генеративних бруньок.

У результаті вивчення колекції генофонду і конкурсного сортовипробування протягом 2011-2020 рр. виділені сорти і елітні форми, які не є зареєстрованими, але також, як і

більшість сортів Держреєстру, виявилися у високій мірі адаптованими до комплексу абіотичних і біотичних стресорів, що склався останнім часом у південному степу України.

Нижче наведена їх коротка характеристика.

РОБАДА (Robada) - сорт абрикоса канадської селекції ранньо-середнього строку досягання (перша декада липня). Дерево середньоросле, цвіте у відносно пізні строки, що дозволяє уникнути згубної дії весняних приморозків. Сорт самоплідний, стійкий до хвороб, зимостійкий. Урожайність у молодому віці 5,5-7,0 т/га. Плоди округло-овальні, яскраво-помаранчові, дуже привабливого зовнішнього вигляду, великі, середня маса 60-90 г. Мякоть помаранчова, злитна, не хрящувата, солодко-кисла з сильним ароматом, дуже смачна, на відміну від більшості інтродукованих сортів. Кісточка вільна, ядро солодке. Плоди універсального призначення.

Достоїнствами сорту є висока товарність, добра транспортабельність навіть у стані повної стиглості, відмінний смак плодів (дегустаційна оцінка – 4,7 бали за п'ятибальною шкалою), а також відносно більша стійкість до весняних приморозків.

КРИМСЬКИЙ АМУР - сорт пізнього строку досягання, створений у Нікітському ботанічному саду в результаті гібридизації сортів Виносливий та Ароматний. Автори – Костіна К.Ф., Шолохов А.М. Дерево середньоросле з округлою кроною. Сорт зимостійкий, у великій мірі стійкий до весняних приморозків, що є одним з його достоїнств у південній зоні України у сучасних умовах, стійкий до моніліозу, самоплідний. Урожайність 7-9 т/га, середня маса плодів – 68,4, максимальна – 91,7 г, плоди округлої форми, стиснуті з боків з глибоким брюшним швом.

Сорт характеризується відмінними товарними, смаковими (дегустаційна оцінка 4,9 бали) і технологічними якостями. Транспортабельність добра.

OD SHYMANSKIEGO – сорт абрикоса ранньо-середнього строку досягання - 23-29 червня. Зимостійкість генеративних бруньок висока. Стійкість до моніліального опіку і клястероспоріозу висока. Строк цвітіння ранньо-середній, в середньому 16 квітня. Урожайність щорічна, 7-10 т/га, максимальна -16 т/га. Плоди великі 69,4 г (максимальна маса - 118,8 г), широкоовальні, симетричні, дещо стиснуті з боків, на дереві тримаються міцно. Шкірочка яскраво-помаранчевого кольору з яскравим малиновим рум'янцем на половині поверхні. Мякоть волокниста, соковита, солодко-кисла. Кісточка овальна, вільна, ядро солодке. Дегустаційна оцінка - 4,7 бали.

Достоїнствами сорту є висока урожайність, великоплідність і висока товарність плодів, а також підвищена стійкість до моніліального опіку, особливо у роки з вологою, прохолодною весною.

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ 12908 – елітна форма абрикоса надраннього строку досягання селекції Мелітопольській дослідній станції садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН, походження невідоме. Дерево середньоросле, цвіте у середньо-пізні строки, що дозволяє у певній мірі зменшити негативний вплив весняних приморозків. Елітна форма самоплідна, високостійка до моніліозу. Урожайність 8,4 т/га. Плоди округло-овальні, світло-жовті з легким рум'янцем на сонячному боці, привабливого зовнішнього вигляду, вищого за середній розміру, середня маса 50,1 г. Мякоть жовта, злитна, солодко-кисла, дуже смачна, дегустаційна оцінка 4,7 бали. Кісточка вільна, ядро солодке.

Достоїнствами даного зразка є висока стійкість до моніліозу, зимостійкість генеративних бруньок, ранній строк досягання плодів, висока врожайність і приємний смак.

A-20058 – елітна форма абрикоса раннього строку досягання отримана у Мелітопольській дослідній станції садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН від схрещування сортів Мелітопольський ранній та Масіс. Дерево середньоросле, цвіте у середні строки. Елітна форма самоплідна, стійка до моніліозу. Урожайність 7,6 т/га. Плоди овальні, дещо стиснуті з боків, яскраво-жовтого кольору, дуже привабливого зовнішнього вигляду, вищого за середній розміру, середня маса 63,9 г. Мякоть ароматна, гармонійного смаку, дегустаційна оцінка 4,6 бали. Кісточка вільна, ядро солодке.

Достоїнствами цієї форми є висока зимостійкість генеративних бруньок, стійкість до хвороб, ранній строк досягання і висока товарність плодів.

Виділені сорти і форми рекомендуються для широкої виробничої перевірки і можуть бути резервом для оновлення сортименту абрикоса на півдні України.